

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera a soudkyň Mgr. Daniely Menclové a Mgr. Lenky Havlíčkové ve věci

žalobkyně: **Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, IČO 41197518,**
sídlem Orlická 4/2020, 130 00 Praha 3,

proti

žalovanému: **Obecní úřad Velké Březno,**
sídlem Děčínská 211, 403 23 Velké Březno,

o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Žalobkyni se vrací zaplacený soudní poplatek v částce 2 000 Kč. Částka 2 000 Kč bude žalobkyni vrácena z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem do třiceti dnů od právní moci tohoto usnesení.**

Odůvodnění:

1. Žalobou na ochranu proti nečinnosti podle § 79 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou v zákonem stanovené lhůtě, se žalobkyně domáhala toho, aby soud uložil žalovanému povinnost vydat rozhodnutí podle § 38 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „správní řád“), o odepření možnosti nahlížet do spisu vedeného žalovaným pod sp. zn. OUVB-2915/2020. Současně se žalobkyně domáhala toho, aby soud uložil žalovanému povinnost nahradit jí náklady řízení.
2. Žalobkyně v žalobě nejprve uvedla, že jí byla způsobena škoda jednáním osoby L. N., který dne 21. 4. 2020 po slovní rozepři fyzicky napadl P. N. a způsobil mu krvácející zranění. Žalobkyně uhradila smluvním zdravotnickým zařízením zdravotní péči, která byla v souvislosti s napadením zraněnému poskytnuta a podle § 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, jí vznikl nárok na náhradu těchto nákladů. Dne 3. 8. 2020 žalobkyně zaslala žalovanému žádost o výsledek správního řízení ve věci poškozeného P. N. K uvedené žádosti jí bylo sděleno, že řízení o přestupku bylo odloženo, neboť osoba poškozená nedala souhlas se zahájením řízení o přestupku. Následně žalobkyně podala žalobu k Okresnímu soudu v Ústí nad Labem, kterou se domáhala vydání rozhodnutí, jímž by okresní soud uložil L. N. povinnosti uhradit jí náhradu nákladů za hrazené služby, které vynaložila v důsledku protiprávního jednání L. N.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Okresní soud žalobu zamítl s tím, že se žalobkyni nepodařilo prokázat tvrzení obsažená v žalobě.

3. S ohledem na to, že okresní soud v odůvodnění rozsudku přisvědčil žalobkyni v tom, že je účastníkem řízení o přestupku, podala žalobkyně u žalovaného stížnost pro nesprávný úřední postup, neboť nepostupoval správně, když odmítl účastenství žalobkyně ve správním řízení. Na uvedenou stížnost neobdržela žalobkyně žádnou odpověď, a proto požádala žalovaného o její zaslání a současně požádala ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu o nahlížení do spisu a poskytnutí kopií ze správního spisu vedeného o přestupku, jehož se měl dopustit Lukáš Novák. V reakci na žádost o odpověď na stížnost žalobkyně a její žádost o pořízení kopií ze správního spisu, žalovaný mimo jiné odpověděl, že nemůže žalobkyni poskytnout jiné podklady a jinou součinnost než tu, kterou již poskytl, a že žalobkyně nebyla účastníkem řízení, nýbrž „jinou osobou“, která má právo nahlížet do spisu pouze podle § 38 odst. 2 správního řádu.
4. Dále žalobkyně uvedla, že nesouhlasí s tím, že jí žalovaný odmítl v daném přestupkovém řízení přiznat postavení poškozené ve smyslu § 70 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky, (dále jen „zákon odpovědnosti za přestupky“), a že jí neumožnil nahlédnout do správního spisu s tím, že pokud nebylo zahájeno řízení o přestupku, potom nelze identifikovat účastníky řízení, a proto není možné poskytnout kopii ze správního spisu a umožnit nahlédnout do správního spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu.
5. Žalobkyně byla přesvědčena, že i odepření nahlédnutí do správního spisu je upraveno v § 38 odst. 5 správního řádu, který stanovuje správnímu orgánu povinnost vyhotovit usnesení, které je napadnutelné řádným opravným prostředkem.
6. Primárně se soud zabýval otázkou, zda je vůbec v předmětné věci žaloba na ochranu před nečinností správního orgánu přípustná.
7. Podle § 79 odst. 1 s. ř. s. platí, že *„[t]en, kdo bezvýsledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek.“*
8. Z § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. vyplývá, že *„[n]estanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh je podle tohoto zákona nepřipustný.“*
9. V řízení na ochranu proti nečinnosti správního orgánu vedeném podle části třetí hlavy druhé dílu druhého s. ř. s. se nelze domáhat uložení povinnosti vydat jakékoliv rozhodnutí či osvědčení, nýbrž jen takové rozhodnutí a osvědčení, které lze považovat za správní akt jako výsledek činnosti správních orgánů při výkonu veřejné správy. Zcela základním předpokladem pro uložení povinnosti správnímu orgánu vydat rozhodnutí či osvědčení je tedy skutečnost, že správní orgán je nečinný při vydání (konečného) rozhodnutí nebo osvědčení ve smyslu § 65 a násl. s. ř. s. Nejprve se soud tedy zabýval tím, zda je splněna tato podmínka řízení, tj. zda se žalobkyně domáhá vydání rozhodnutí, jak je požadováno ustanovením § 79 odst. 1 s. ř. s.

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

10. V souzené věci žalobkyně namítá, že podala ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu žádost o nahlížení do spisu vedeného žalovaným pod sp. zn. OUVB-2915/2020. Vzhledem k tomu, že žalovaný do dnešního dne nevydal rozhodnutí o tom, že odepřel žalobkyni nahlížení do spisu, domáhala se jeho vydání.
11. Podle § 38 odst. 2 správního řádu platí, že jiným osobám správní orgán umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem. Podle § 38 odst. 5 správního řádu platí, že odepřel-li správní orgán osobě nahlížení do spisu nebo jeho části, vydá o tom usnesení, které se oznamuje pouze této osobě.
12. Ze shora citovaného § 38 odst. 2 vyplývá, že příslušný správní orgán umožní nahlédnout do spisu i jiným osobám než účastníkům řízení, jejich zástupcům a podpůrcům na základě jejich žádosti za podmínky, že tyto osoby prokážou na nahlédnutí do spisu právní zájem nebo jiný vážný důvod, a že tím nebude porušeno právo některého z účastníků řízení. Podle zmíněného ustanovení se postupuje i za situace, kdy není zahájeno žádné správní řízení (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2011, č. j. 8 As 81/2010 či ze dne 23. 8. 2017, č. j. 9 As 109/2017). Jedná se např. o situaci, kdy je podán podnět k zahájení řízení z moci úřední a správní orgán shromažďuje podklady za účelem posouzení, zda řízení zahájí či nikoliv. I v případě, kdy správní orgán správní řízení nezahájí, má totiž ten kdo prokáže ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu právní zájem, právo nahlédnout do správním orgánem shromážděných podkladů.
13. Pokud je správním orgánem žádosti vyhověno, je právo žadatele o nahlédnutí do spisu realizováno a není třeba o tom vydávat rozhodnutí. V opačném případě musí být vydáno usnesení ve smyslu odstavce 5 shora zmíněného ustanovení, které správní orgán sdělí osobě, která o nahlédnutí podle § 38 odst. 2 správního řádu požádala. Jako každé rozhodnutí musí být i toto usnesení řádně odůvodněno a je samostatně přezkoumatelné ve správním soudnictví (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 6. 2010, č. j. 5 As 75/2009 – 78).
14. S ohledem na shora uvedené soud uzavírá, že usnesení, jehož vydání se žalobkyně domáhá, tak není procesním správním aktem, ale rozhodnutím ve smyslu § 65 a násl. s. ř. s., jak je požadováno ustanovením § 79 odst. 1 s. ř. s.
15. Dále se soud zabýval tím, zda byla v projednávané věci splněna další nezbytná podmínka řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu podle ustanovení § 79 odst. 1 s. ř. s., a to bezvýsledné vyčerpání procesních prostředků, které jsou k ochraně proti nečinnosti k dispozici ve správním řízení. Uvedená podmínka vychází z celkové koncepce správního soudnictví, která je založena na subsidiaritě ochrany veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob ve správním soudnictví oproti ochraně, která je těmito právům poskytována v rámci veřejné správy. Před použitím některé z žalob ve správním soudnictví je tedy nutné vždy vyčerpat řádné opravné prostředky či jiné procesní prostředky nápravy, které jsou k dispozici v řízení před správním orgánem. Takovým prostředkem ochrany proti nečinnosti je ve správním řízení žádost k nadřízenému správnímu orgánu podle ustanovení § 80 odst. 3 správního řádu. Jinak řečeno – domáhá-li se žalobce ochrany před nečinností správního orgánu u soudu, musí tak nejprve učinit v souladu s ustanovením § 80 odst. 3 správního řádu u nadřízeného správního orgánu, a teprve pokud by taková žádost nebyla úspěšná, může podat správní žalobu.

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

16. Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2016, č. j. 5 As 9/2015-59, publ. pod č. 3409/2016 Sb. NSS, platí, že „[n]ení-li při podání žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu splněna podmínka bezvýsledného vyčerpání prostředku, který procesní předpis platný pro řízení před správním orgánem stanoví k ochraně proti nečinnosti (§ 79 odst. 1 s. ř. s.), jedná se o žalobu nepřijatelnou, kterou soud odmítne podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. K případnému dodatečnému splnění této podmínky v průběhu řízení před soudem nelze přihlížet.“
17. V projednávané věci z obsahu správního spisu nevyplývalo, že by žalobkyně podala návrh na opatření proti nečinnosti ve smyslu § 80 odst. 3 správního řádu. Též ze žalobkyní podané žaloby nebylo zřejmé, že by žalobkyně tento procesní prostředek ochrany před podáním žaloby v této věci bezvýsledně vyčerpala. Soud zdůrazňuje, že zároveň přípisem ze dne 26. 5. 2022 vyzval nadřízený orgán žalovaného, tj. Krajský úřad Ústeckého kraje, k tomu, aby soudu sdělil, zda žalobkyně u něho uplatnila opatření proti nečinnosti ve smyslu § 80 správního řádu ve věci její žádosti o nahlížení do správního spisu vedeného žalovaným pod sp. zn. KKPP/98/20Lin, OUVB-2915/2020. Krajský úřad Ústeckého kraje ve sdělení ze dne 27. 5. 2022 uvedl, že žalobkyně u krajského úřadu žádost na ochranu proti nečinnosti žalovaného v uvedené věci nepodala.
18. Ze shora uvedeného je zřejmé, že žalobkyně nesplnila podmínku řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti stanovenou v § 79 odst. 1 s. ř. s. spočívající ve vyčerpání prostředků, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k její ochraně proti nečinnosti správního orgánu, a proto soud žalobu výrokem I. tohoto usnesení podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jako nepřijatelnou odmítl.
19. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s., podle kterého žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta (výrok II.).
20. Jelikož řízení skončilo odmítnutím žaloby před prvním jednáním, soud podle § 10 odst. 3 věty třetí zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) rozhodl ve výroku III. usnesení o vrácení soudního poplatku za podání žaloby, který soudu žalobkyně uhradila ve výši 2 000 Kč. V souladu s § 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích soud rovněž rozhodl o tom, že poplatek bude žalobkyni vrácen z účtu krajského soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno.

O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 1. června 2022

Mgr. Václav Trajer v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.